

PRZEWODNIKIEM PO PRAWACH
Kobiet, które doznały
PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ

MINISTERIO
DE IGUALDAD

SECRETARÍA DE ESTADO
DE IGUALDAD
Y CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO

DELEGACIÓN DEL GOBIERNO
CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO

OPRACOWANIE – DELEGATURA RZĄDOWA DS. ZWALCZANIA PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ

Ostatnia aktualizacja: grudzień 2021

Nipo (numer publikacji urzędowych) online: 048-21-178-4

1. SZCZEGÓLNE PRAWA OFIAR PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ	5
1.1. KTO JEST OFIARĄ PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ?	6
1.2. JAK STWIERDZIĆ, ŻE DOSZŁO DO PRZEMOCY NA TLE PŁCIOWYM?	6
1.3. PRAWO DO INFORMACJI	7
1.3.1. Informacja i pomoc prawna 016	7
1.3.2. Strona ze środkami wsparcia i zapobiegania w sprawach przemocy ze względu na płeć	7
1.4. PRAWO DO KOMPLEKSOWEJ POMOCY SOCJALNEJ	8
1.5. PRAWO DO BEZPŁATNEJ, NATYCHMIASTOWEJ I WYSPECJALIZOWANEJ POMOCY PRAWNEJ	9
1.6. PRAWA Z ZAKRESU ZATRUDNIENIA I PRACY	10
1.6.1. Prawa pracowników	10
1.6.2. Prawa osób pracujących na własnych rachunek niezależnych finansowo	11
1.7. PRAWA Z ZAKRESU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	11
1.7.1. Prawa w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne	11
1.7.2. Prawa w zakresie świadczeń z ubezpieczenia społecznego	11
1.8. PRAWA Z ZAKRESU ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI NA RYNKU PRACY	13
1.8.1. Indywidualny program zatrudnienia	13
1.8.2. Umowa na zastępstwo w sytuacji pracowników będących ofiarami przemocy ze względu na płeć	13
1.8.3. Zachęty dla firm zatrudniających ofiary przemocy ze względu na płeć	14
1.9. PRAWA URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH	14
1.10. PRAWA FINANSOWE	15
1.10.1. Specjalna pomoc finansowa dla kobiet będących ofiarami przemocy ze względu na płeć ze szczególnymi trudnościami w znalezieniu pracy	15
1.10.2. Aktywne świadczenie na cel integracji	15
1.10.3. Zaliczki za niewypłacone świadczenia alimentacyjne	16
1.10.4. Minimalny dochód konieczny do przeżycia	16
1.10.5. Pierwszeństwo w dostępie do chronionych ośrodków i publicznych miejsc zamieszkania dla dorosłych	17
1.11. PRAWO DO NATYCHMIASTOWEGO PRZYJĘCIA DO SZKOŁY	17
1.12. STYPENDIA I ZASIŁKI SZKOLNE	17
1.13. PSZCZEGÓLNE ZASADY ZAMELDOWANIA ZE WZGLĘDU NA BEZPIECZEŃSTWO	18
1.14. PRAWO DO ZMIANY NAZWISKA LUB TOŻSAMOŚCI	18
2. PRAWA CUDZOZIEMEK, KTÓRE STAŁY SIĘ OFIARAMI PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ	19
2.1. SYTUACJA ZAMIESZKANIA W HISZPANII CUDZOZIEMEK, KTÓRE STAŁY SIĘ OFIARAMI PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ	20
2.1.1. Cudzoziemki, które mają status członka rodziny obywatela kraju członkowskiego UE lub kraju będącego stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym	20
2.1.2. Cudzoziemki spoza Unii: mogą mieć prawo do któregoś z rodzajów pozwoleń na pobyt i pracę na szczególnych zasadach ze względu na przemoc ze względu na płeć	20
2.1.3. Pozwolenie na tymczasowy pobyt i pracę najemną dla cudzoziemki będzie odnowione w momencie wygaśnięcia w razie wygaśnięcia umowy o pracę lub zawieszenia stosunku pracy w wyniku przemocy ze względu na płeć	

	21
2.2. OCHRONA CUDZOZIEMEK O NIEUREGULOWANEJ SYTUACJI PRAWNEJ BĘDĄCYCH OFIARAMI PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ	21
2.3. PRAWO DO OCHRONY MIĘDZYNARODOWEJ	22
3. PRAWA OBYWATELEK HISZPANII, KTÓRE STAŁY SIĘ OFIARAMI PRZEMOCY ZA-GRANICĄ	23
4. PRAWA OFIAR PRZESTĘPSTW NALEŻNE TAKŻE OFIAROM PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ	24
4.1. PRAWA WYNIKAJĄCE ZE STATUSU OFIARY PRZESTĘPSTWA	25
4.2. PRAWO DO ZŁOŻENIA SKARGI	26
4.3. PRAWO DO UBIEGANIA SIĘ O WYDANIE NAKAZU OCHRONY	26
4.4. PRAWO DO UBIEGANIA SIĘ O WYDANIE EUROPEJSKIEGO NAKAZU OCHRONY	27
4.5. PRAWO DO BYCIA STRONĄ W POSTĘPOWANIU KARNYM: MOŻLIWOŚCI DZIAŁAŃ PRAWNYCH	27
4.6. PRAWO DO ZWROTU RZECZY, NAPRAWIENIA SZKODY I ZADOŚĆUCZYNIENIA ZA WYRZĄDZONĄ KRZYWDĘ	28
4.7. PRAWO DO OTRZYMANIA INFORMACJI O CZYNNOŚCIACH SĄDOWYCH	28
4.8. PRAWO DO OCHRONY GODNOŚCI I PRYWATNOŚCI OFIARY W RAMACH POSTĘPOWANIA ZWIĄZANEGO Z PRZEMOCĄ ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ	29
4.9. POMOC DLA OFIAR PRZESTĘPSTW ZAKWALIFIKOWANYCH JAKO PRZEMOC ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ	30

SZCZEGÓLNE PRAWA OFIAR PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ 1

Ustawa 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r. (Dz.U. 313 z dnia 29 grudnia 2004 r.) przyznaje i gwarantuje kobietom, które padły ofiarą przemocy ze względu na płeć, szereg praw. Ich celem jest ułatwienie ofiarom zerwania niebezpiecznej relacji i rozpoczęcie nowego życia. Są to prawa uniwersalne, co oznacza, że każda kobieta, która jest lub była ofiarą aktów przemocy na tle płciowym, ma zagwarantowane takie same prawa bez względu na pochodzenie, wyznanie czy jakiegokolwiek inne warunki lub okoliczności osobiste lub społeczne.

1.1. Kto jest ofiarą przemocy ze względu na płeć?

(art. 1 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.)

W myśl ustawy 1/2004 przemoc ze względu na płeć definiowana jest jako przemoc fizyczna i psychiczna (w tym napaść seksualna, groźby, przymus lub arbitralne pozbawienie wolności), która jest przejawem dyskryminacji kobiet i nierówności w stosunku władzy między mężczyznami i kobietami, która jest popełniana przez małżonka, byłego małżonka lub innego mężczyznę, z którym pozostawała w podobnych relacjach, ze wspólnym zamieszkaniem lub bez niego.

Taka forma przemocy wobec kobiet jest naruszeniem praw człowieka i wyrazem dyskryminacji, nierównego traktowania oraz dominacji mężczyzn nad kobietami.

Ustawa 1/2004 nadaje także zestaw praw niepełnoletnim dzieciom, które podlegają opiece ofiary. Prawa te są zdefiniowane w art. 5, 7, 14, 19.5, 61.2, 63, 65, 66 oraz w przepisach dodatkowych 17^a.

Zmiana wprowadzona ustawą 8/2021 z dnia 4 czerwca (ustawa o integralnej ochronie dzieci i młodzieży przed przemocą) do przemocy ze względu na płeć zalicza także akty przemocy popełniane na niepełnoletnich członkach rodziny lub krewnych kobiety, aby wywołać u niej szkodę lub uraz, przez byłego lub aktualnego partnera lub sprawcę, z którym była związana uczuciowo, nawet jeśli nie mieszkają razem.

1.2. Jak stwierdzić, że doszło do przemocy na tle płciowym?

(art. 23, 26 i 27.3 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.)

Ogólnie rzecz biorąc, aby kobieta mogła skorzystać z przysługujących jej praw, sytuacja przemocy ze względu na płeć musi być potwierdzona wyrokiem sądowym, nakazem ochrony lub inną decyzją sądową, w których przyznaje się ofierze odpowiedni środek ochronny. Jako wniosek o zastosowanie środków ochronnych może posłużyć raport prokuratury wskazujący na istnienie przesłanek, że powódka jest ofiarą przemocy ze względu na płeć.

Sytuację przemocy ze względu na płeć można również wykazać zgłoszenie służb socjalnych, służb specjalistycznych, służb wspierających ofiary przemocy na tle płciowym właściwej administracji publicznej. Dopuszczalne są także inne formy stwierdzenia, o ile są przewidziane w przepisach regulujących dostęp do poszczególnych praw i zastosowań.

W celu poświadczenia zaistnienia sytuacji przemocy ze względu na płeć dla celów art. 23 ustawy organicznej 1/2004, podczas obrad hiszpańskiej Sektorowej Rady ds. Równości Płci dnia 3 kwietnia 2019 r., zatwierdzono listę służb społecznych, służb wyspecjalizowanych i służb udzielających schronienia ofiarom przemocy ze względu na płeć, które mogą poświadczać status ofiary przemocy osób. Zatwierdzono również wspólny model zaświadczenia dla różnych organów administracyjnych Wspólnot Autonomicznych w celu poświadczenia, w jednakowy sposób, statusu ofiary przemocy ze względu na płeć. Podczas obrad hiszpańskiej Sektorowej Rady ds. Równości Płci dnia 11 listopada 2021 r., przyjęto porozumienie zatwierdzające podstawowe procedury wdrażania systemów poświadczających zaistnienie sytuacji przemocy ze względu na płeć oraz dokonano aktualizacji modelu Raportu i organów wydających zaświadczenia administracyjne w tym zakresie w każdej Wspólnocie Autonomicznej. Takie zaświadczenie umożliwia ofiarom przemocy ze względu na płeć dostęp do praw regulowanych w rozdziale II „O prawach pracownika i świadczeniach społecznych” ustawy organicznej 1/2004 oraz do wszystkich praw, zasobów i usług uznanych w obowiązujących normach państwowych, których przepisy sektorowe uwzględniają i regulują dostęp do każdego z nich; przy czym jednym z wymogów jest otrzymanie zaświadczenia potwierdzającego zaistnienie sytuacji przemocy ze względu na płeć w postaci raportu służb społecznych, służb wyspecjalizowanych lub służb udzielających schronienia ofiarom przemocy ze względu na płeć odpowiedniego organu Administracji Publicznej.

Informacja o zaświadczeniu jest dostępna na stronie internetowej delegatury rządowej ds. zwalczania przemocy ze względu na płeć:

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/informacionUtil/acreditacion/home.htm>

1.3. Prawo do informacji

(art. 18 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.)

Prawo do otrzymywania informacji jest gwarantowane przez następujące środki:

1.3.1. Informacja i pomoc prawna 016

- Jest to bezpłatny i poufny serwis oferujący natychmiastową informację, pomoc prawną i psychospołeczną w przypadku wystąpienia jakichkolwiek form przemocy wobec kobiet określonych w konwencji stambulskiej, a więc także przemoc ze względu na płeć w myśl ustawy 1/2004 z dnia 28 grudnia.
- Dostępne są trzy kanały:
 - Numer telefonu: 016.
 - Poczta elektroniczna: 016-online@igualdad.gob.es.
 - Whatsapp: numer 600 000 016 tylko przez Whatsapp i nie obsługuje połączeń telefonicznych.
- Doraźna informacja i pomoc psychologiczna i socjalna jest dostępna przez całą dobę każdego dnia. Natomiast pomoc prawna działa od godziny 8 do 20 od poniedziałku do niedzieli.
- Osoby z niepełnosprawnością słuchu czy mowy mogą skorzystać z kilku możliwości: numer telefonu 900 116 016, usługa Telesor na stronie internetowej Telesor, do której potrzebny jest dostęp do Internetu <https://www.telesor.es>; telefon komórkowy lub tablet z bezpłatną aplikacją; usługa tłumaczenia wizualnego SVVisual na stronie <http://www.svisual.org>; Whatsapp: 600 000 016; e-mail: 016-online@igualdad.gob.es
- Informacja jest dostępna nie tylko w języku hiszpańskim i innych językach oficjalnych, lecz także w innych językach obcych:
 - całodobowa linia telefoniczna obsługiwana codziennie w 53 językach: hiszpański, kataloński, galisyjski, euskera, walencji, angielski, francuski, niemiecki, portugalski, chiński, mandaryński, rosyjski, arabski, rumuński, bułgarski, afgański, albański, ormiański, bambara, berberyjski, bośniacki, portugalski (Brazylia), kantoński, czeski, koreański, duński, słoweński, słowacki, farsi, fiński, gruziński, grecki, hindi, holenderski, węgierski, włoski, japoński, litewski, mandinka, norweski, perski, polski, pulaar, serbsko-chorwacki, syryjski, soninke, szwedzki, tajski, tajwański, tamazight, turecki, ukraiński, urdu, wolof.
 - Poczta elektroniczna i Whatsapp przez całą dobę, 7 dni w tygodniu: hiszpański, kataloński, euskera, galisyjski, walencji, angielski, francuski, niemiecki, portugalski, chiński, mandaryński, rosyjski, arabski, rumuński, bułgarski, włoski.
- Połączenia telefoniczne są kierowane do różnych instytucji:
 - Połączenia odnoszące się do sytuacji nagłych kierowane są na numer alarmowy 112.
 - Połączenie w sprawach ogólnych dotyczących równości kobiet kierowane są do Instytutu Kobiet.
 - Połączenia w sprawie szczegółowych informacji dotyczących wspólnot autonomicznych kierowane są pod odpowiednie telefony wspólnot.
 - Połączenia od osób nieletnich są przekierowane na telefon ANAR świadczący pomoc dzieciom i młodzieży.

1.3.2. Strona ze środkami wsparcia i zapobiegania w sprawach przemocy ze względu na płeć

Jest dostępna na stronie ministerstwa równości w zakładce delegatury rządowej ds. zwalczania przemocy ze względu na płeć:

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/informacionUtil/recursos/home.htm>

Umożliwia znalezienie na interaktywnych mapach miejsc udzielania pomocy (policja, wymiar sprawiedliwości, informacja, pomoc, wsparcie itd.) przygotowane przez instytucje publiczne i organizacje społeczne dla ofiar przemocy na tle płciowym i wszystkich mieszkańców.

1.4. Dreptul la asistență socială integrală

(art. 19 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.; art. 156 Kodeksu cywilnego określonego w ustawie 8/2021 z dnia 2 czerwca, zmieniającej przepisy cywilne i procesowe w sprawie wsparcia osób z niezdolnością do wykonywania czynności prawnych)

Ofiary przemocy ze względu na płeć mają prawo do kompleksowej pomocy socjalnej, która obejmuje pomoc doraźną, medyczną, ochronę, zapewnienie pobytu i kompleksowego wsparcia zgodnie z zasadą stałej dostępności, pilnej interwencji, specjalistycznych usług i profesjonalnego wsparcia z różnych dziedzin. Usługi te mają zaspokoić potrzeb wynikających z sytuacji przemocy, przywrócić stan, w jakim znajdowała się ofiara przed doznaniem przemocy lub przynajmniej złagodzić jej skutki.

Dzięki tym usługom, kobiety mogą:

- Otrzymać poradę na temat przysługujących im praw oraz działań, jakie mogą podjąć w tej sytuacji.
- Dowiedzieć się, do jakich organów zgłosić się, aby otrzymać wsparcie materialne, medyczne, psychologiczne i socjalne.
- Otrzymać możliwość zakwaterowania (pogotowie, pobyt tymczasowy, chronione ośrodki itp.) zapewniającego bezpieczeństwo i zaspokajającego podstawowe potrzeby życiowe.
- Odzyskać zdrowie fizyczne i psychiczne.
- Przejść szkolenia oraz otrzymać możliwość powrotu lub wejścia na rynek pracy, a także wsparcia psycho-społecznego przez cały okres pomocy, aby uniknąć wtórnej wiktymizacji.

Prawo do otrzymania kompleksowej pomocy społecznej jest przyznane także nieletnim mieszkającym w rodzinie, w której dochodzi do przemocy na tle płciowym. Służby socjalne muszą zapewnić wystarczającą liczbę miejsc przeznaczonych dla nieletnich oraz odpowiednio przeszkolony personel, aby nie doszło do sytuacji, które mogłyby skrzywdzić dzieci fizycznie i psychicznie.

Gdy zapadł wyrok i nie wygasła odpowiedzialność karna lub gdy wszczęto postępowanie karne przeciwko jednemu z rodziców o zagrożenie dla życia, naruszenie integralności fizycznej, wolności, integralności moralnej lub wolności i nietykalności cielesnej wspólnych małoletnich dzieci albo o napaść na drugiego rodzica, do otrzymania opieki i pomocy psychologicznej dla tych dzieci wystarczy jego zgoda, przy czym drugi rodzic musi być o tym uprzednio poinformowany. Dotyczy to także sytuacji, w której kobieta otrzymuje pomoc od służby wyspecjalizowanej w zwalczaniu przemocy na tle płciowym, nawet jeśli nie złożono wcześniej skargi, pod warunkiem, że te służby potwierdza tę sytuację. Jeśli pomoc dotyczy dzieci powyżej szesnastego roku życia, należy uzyskać ich zgodę.

Organizacja działań w celu zapewnienia pełnego wykonania tego prawa należy do wspólnot autonomicznych i miasta Ceuta i Melilla oraz instytucji samorządowych.

Protokół zawarty między wspólnotami autonomicznymi w sprawie koordynacja sieci schronisk dla kobiet będących ofiarami przemocy domowej i ich dzieci (2014) ułatwia pokrzywdzonym kobietom i dzieciom korzystanie z ośrodków pomocy w różnych regionach. Dzięki temu wzrasta poziom bezpieczeństwa ofiar i łatwiej im wrócić do normalnego życia.

1.5. Prawo do bezpłatnej, natychmiastowej i wyspecjalizowanej pomocy prawnej

(Artykuł 20 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.; ustawa 1/1996 o bezpłatnej pomocy prawnej z dnia 10 stycznia; dekret królewski 141/2021 w sprawie zatwierdzenia rozporządzenia o bezpłatnej pomocy prawnej z dnia 9 marca)

Kobiety będące ofiarami przemocy ze względu na płeć mają prawo do bezpłatnej pomocy prawnej, niezależnie od posiadanych środków na podjęcie działań prawnych. Uzyskują ją natychmiast we wszystkich procedurach sądowych i administracyjnych wiązanych bezpośrednio lub pośrednio z ich statusem ofiary przemocy.

W razie śmierci ofiary to prawo przechodzi na jej następców prawnych, o ile nie byli uczestnikami zdarzeń.

Status osoby pokrzywdzonej do celów przyznania pomocy prawnej ofiara uzyskuje przez złożenie skargi lub zażalenia lub wszczęcie postępowania karnego. Jest on utrzymywany przez czas trwania postępowania karnego lub gdy, po jego zakończeniu, wydano wyrok. Utrata prawa do bezpłatnej pomocy następuje w momencie wydania prawomocnego wyroku uniewinniającego lub ostatecznego zakończenia postępowania karnego. Jednocześnie nie istnieje obowiązek pokrycia kosztów otrzymanych świadczeń, które do tego momentu były bezpłatne.

W różnych postępowaniach, które mogą zostać wszczęte w sprawie przemocy ze względu na płeć, ofierze powinien pomagać ten sam prawnik, oczywiście pod warunkiem że gwarantuje on w odpowiedni sposób jej prawo do obrony.

Adwokat wyznaczony dla ofiary jest także uprawniony do reprezentowania ofiary w czynnościach procesowych do czasu wyznaczenia pełnomocnika sądowego, jeżeli pokrzywdzona nie podjęła jeszcze czynności prawnych. Do tego czasu adwokat wskazuje adres swojej siedziby do celów powiadamiania i przekazywania dokumentów.

Ofiary przemocy ze względu na płeć mogą wnieść oskarżenie prywatne na każdym etapie postępowania. Jednak nie umożliwia to wycofania lub powtórzenia kroków podjętych przed wniesieniem oskarżenia ani nie narusza prawa oskarżonego do obrony.

Odpowiednie izby adwokackie zapewniają stały dostęp do specjalisty w celu zapewnienia szybkiego doradztwa i pomocy prawnej dla ofiar przemocy ze względu na płeć.

Prawo do bezpłatnej pomocy prawnej obejmuje, między innymi, następujące usługi:

- Bezpłatne porady i wskazówki przed procesem, a w szczególności w czasie bezpośrednio poprzedzającym złożenie skargi.
- Bezpłatna obrona i reprezentowanie przez adwokata i radcę prawnego we wszystkich procesach i procedurach administracyjnych.
- Bezpłatna publikacja ogłoszeń lub zarządzeń w toku postępowania w trakcie postępowania w pismach urzędowych.
- Zwolnienie z opłat sądowych, jak również z wpłaty wymaganej przy wnoszeniu pozwu.
- Bezpłatna pomoc biegłych przy organach sądowych a, w razie ich braku, urzędników służby cywilnej, służby technicznej i organów administracji publicznej.
- Zwolnienie lub 80% zniżki z opłat notarialnych.

1.6. Prawa z zakresu zatrudnienia i pracy

(Art. 21 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.)

Przyznanie szczególnych praw do pracy kobietom będącym ofiarami przemocy ze względu na płeć ma zapobiegać porzuceniu rynku pracy z powodu zaznanej przemocy. Dlatego poszkodowanej gwarantowane są prawa, które pomogą pogodzić pracę i sytuację przemocy. Przewidziana jest także ochrona, jeśli kobieta jest zmuszona opuścić czasowo lub ostatecznie swoje stanowisko pracy. Jeśli ofiara nie jest zatrudniona, otrzymuje pomoc w znalezieniu pracy.

1.6.1. Prawa pracowników ¹

(Artykuły 37.8, 40.4, 45.1.n), 48.10, 49.1.m), 52.d), 53.4, 55.5 tekstu zmienionego ustawy o regulaminie pracowniczym zatwierdzonej przez królewski dekret legislacyjny 2/2015 z dnia 23 października; ustawa 10/2021 o pracy na odległość z dnia 9 lipca)

- Prawo do skrócenia czasu pracy z proporcjonalnym zmniejszeniem wynagrodzenia lub do zmiany czasu pracy przez dostosowanie godzin pracy, elastyczny grafik lub inne formy dostosowania czasu pracy stosowane w firmie, aby zapewnić skuteczną ochronę kobiety lub jej prawo do kompleksowej pomocy socjalnej. Z praw tych można korzystać na warunkach określonych w tych szczególnych przypadkach w układach zbiorowych lub porozumieniach zawartych między przedsiębiorstwem a prawnymi przedstawicielami pracowników lub zgodnie z umową między przedsiębiorstwem a zainteresowanymi pracownikami.
- Prawo do mobilności geograficznej: kobiety, które są zmuszone do opuszczenia miejsca pracy w swojej miejscowości, aby zapewnić sobie skuteczną ochronę lub prawo do kompleksowej pomocy społecznej, otrzymują preferencyjne prawo do zajęcia innego miejsca pracy w tym samym zawodzie lub w równoważnej kategorii, które przedsiębiorstwo ma w swoich innych zakładach. Firma zarezerwuje takie miejsce pracy na pierwsze 6 miesięcy.
- Prawo do zawieszenia umowy o pracę przez ofiarę, która została zmuszona do odejścia z pracy z powodu przemocy w rodzinie. Osoba ta zachowuje prawo do danego stanowiska pracy.
- Prawo do rozwiązania umowy o pracę przez ofiarę, która została zmuszona do ostatecznego odejścia z pracy w wyniku przemocy, jakiej zaznała ze względu na płeć.
- Prawo do wykonywania swojej pracy częściowo lub całkowicie zdalnie lub do zaprzestania jej wykonywania, jeśli taki jest system, pod warunkiem, że w obu przypadkach ten sposób świadczenia usług jest zgodny ze stanowiskiem i funkcjami pełnionymi przez daną osobę. Z praw tych można korzystać na warunkach określonych w tych szczególnych przypadkach w układach zbiorowych lub porozumieniach zawartych między przedsiębiorstwem a prawnymi przedstawicielami pracowników lub zgodnie z umową między przedsiębiorstwem a zainteresowanymi pracownikami.
- Prawo do usprawiedliwienia nieobecności lub spóźniania się do pracy motywowanych sytuacją fizyczną lub psychologiczną wynikającą z przemoc na tle płciowym poświadczoną przez służby socjalne lub medyczne.
- Nieważność decyzji o rozwiązaniu umowy pracownic, które są ofiarami przemocy ze względu na płeć, z powodu korzystania z prawa do skrócenia lub reorganizacji czasu pracy, mobilności geograficznej, zmiany miejsca pracy lub zawieszenia stosunku pracy na zasadach i warunkach określonych w regulaminie pracowniczym.
- Nieważność decyzji o zwolnieniu dyscyplinarnym pracownic, które są ofiarami przemocy ze względu na płeć, z powodu korzystania z prawa do skrócenia lub reorganizacji czasu pracy, mobilności geograficznej, zmiany miejsca pracy lub zawieszenia stosunku pracy na zasadach i warunkach określonych w regulaminie pracowniczym.

¹ Les Conventions Collectives et les Accords d'entreprise peuvent prévoir des améliorations de ces droits.

1.6.2. Prawa osób pracujących na własnych rachunek niezależnych finansowo

(Ustawa 20/2007 regulująca zasady samozatrudnienia z dnia 20 lipca)

- Prawo dopasowania godzin pracy działalności.
- Prawo do rozwiązania stosunku umownego.
- Sytuacja przemocy ze względu na płeć uzasadnia przerwanie działalności przez ofiarę przemocy.
- Świadczenia ze składek na ubezpieczenie społeczne dla ofiar przemocy ze względu na płeć, które zarejestrowały się po raz pierwszy lub nie były zarejestrowane w ciągu ostatnich 2 lat, począwszy od daty wejścia w życie, w specjalnym systemie ubezpieczeń społecznych dla osób samozatrudnionych; oraz dla ofiar przemocy ze względu na płeć, które rozpoczynają działalność na własny rachunek, objętych specjalnym systemem dla samozatrudnionych pracowników rolnych.

1.7. Prawa z zakresu zabezpieczenia społecznego

1.7.1. Prawa w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne

- Okres zawieszenia umowy o pracę z zachowaniem miejsca pracy przewidzianego dla pracowników zatrudnionych jest uznawany faktycznie za okres składkowy w odniesieniu do odpowiednich świadczeń ubezpieczenia społecznego w razie emerytury, trwałej niezdolności do pracy, zgonu i renty pośmiertnej, urlopu macierzyńskiego, bezrobocia i opieki nad nieletnimi chorymi na nowotwory lub inne ciężkie choroby.

(Artykuł 165.5 tekstu zmienionej ustawy o ubezpieczeniach społecznych zatwierdzonej królewskim dekretem legislacyjnym 8/2015 z dnia 30 października; dodatkowy przepis dekretu królewskiego 1335/2005 z dnia 11 listopada regulujący świadczenia rodzinne z ubezpieczenia społecznego)

- Zawieszenie obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne na okres sześciu miesięcy dla pracowników i osób prowadzących działalność gospodarczą, które zaprzestają działalności, aby zapewnić skuteczną ochronę lub prawo do kompleksowej pomocy socjalnej.

(Artykuł 21.5 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.; art. 329 tekstu zmienionej ustawy o ubezpieczeniach społecznych zatwierdzonej królewskim dekretem legislacyjnym 8/2015 z dnia 30 października)

- Zawarcie specjalnej umowy z zakładem ubezpieczeń społecznych przez zatrudnione kobiety będące ofiarami przemocy ze względu na płeć, które skróciły swój czas pracy z proporcjonalną obniżką płac.

(Rozporządzenie TAS/2865/2003 regulujące zasady umowy specjalnej z zakładem ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października)

1.7.2. . Prawa w zakresie świadczeń z ubezpieczenia społecznego

- Do celów świadczeń macierzyńskich i ojcowskich zalicza się okresy uznawane za faktyczne okresy składkowe kobiet zatrudnionych lub prowadzących działalność gospodarczą, które padły ofiarą przemocy ze względu na płeć.

(Dekret królewski 295/2009 regulujący świadczenia gospodarcze systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku urlopu macierzyńskiego, ojcowskiego oraz zagrożeń w okresie ciąży i laktacji z dnia 6 marca)

- Prawo do wcześniejszej emerytury z przyczyn niezależnych od pracownika dla kobiet, które zaprzestały działalności zawodowej z powodu przemocy ze względu na płeć, spełniających określone warunki.

(Artykuł 207 tekstu zmienionej ustawy o ubezpieczeniach społecznych zatwierdzonej królewskim dekretem legislacyjnym 8/2015 z dnia 30 października)

- Prawo do renty wdowiej w przypadku separacji, rozwodu lub unieważnienia małżeństwa kobiet będących ofiarami przemocy ze względu na płeć, które spełniają określone wymagania, nawet jeśli nie są beneficjentami odpowiedniego świadczenia wyrównawczego.

(Artykuł 220 tekstu zmienionej ustawy o ubezpieczeniach społecznych zatwierdzonej królewskim dekretem legislacyjnym 8/2015 z dnia 30 października)

- Utrata renty wdowiej przez osobę skazaną prawomocnym wyrokiem za popełnienie wszelkiego rodzaju umyślnego przestępstwa polegającego na zabójstwie lub spowodowaniu obrażeń, gdy ofiarą przestępstwa jest jego współmałżonek lub były współmałżonek, konkubent lub były konkubent.

(Pierwszy dodatkowy przepis do ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.; art. 231 tekstu zmienionej ustawy o ubezpieczeniach społecznych zatwierdzonej królewskim dekretem legislacyjnym 8/2015 z dnia 30 października)

- Utrata możliwości skorzystania z prawa dodatku do świadczeń składkowych w celu zmniejszenia różnic ze względu na płeć przez ojca, który został skazany za stosowanie przemocy przeciwko żonie będącej matką, na warunkach określonych w ustawie lub instrumentach międzynarodowych ratyfikowanych przez Hiszpanię, ani ojcu, który został skazany za stosowanie przemocy wobec dzieci.

Ponadto nie zostanie przyznane prawo do dodatku finansowego ojcu, który został pozbawiony władzy rodzicielskiej na podstawie wyroku opartego na niedopełnieniu obowiązków rodzicielskich lub w sprawie kryminalnej czy małżeńskiej.

(Dekret królewski z mocą ustawy 3/2021 w sprawie przyjęcia środków zmierzających do zmniejszenia różnic ze względu na płeć i innych zagadnień z zakresu finansów i ubezpieczenia społecznego z dnia 2 lutego)

- Prawa dotyczące sierot:
 - Renta sieroca: do renty sieroczej mają prawo dzieci (niezależnie od relacji rodzicielskiej) kobiety zmarłej w wyniku przemocy ze względu na płeć, pod warunkiem, że w chwili śmierci nie ukończyły 21 lat lub są niezdolne do pracy, lub mają mniej niż 25 lat i nie wykonują pracy zarobkowej w przedsiębiorstwie ani nie prowadzą działalności gospodarczej, lub gdy pracują, ale osiągnięty roczny dochód jest niższy niż minimalna płaca międzybranżowa, a kobieta była objęta ubezpieczeniem społecznym lub podobnymi uprawnieniami.

Dzieci mają prawo do zwiększenia świadczenia przewidzianego w przypadku pełnego sieroctwa sięgającego 70% podstawy, kiedy przychody rodziny nie przekraczają 75% obowiązującej w danym momencie międzybranżowej płacy minimalnej.

- Świadczenie sieroce: do świadczenia sierociego mają prawo dzieci kobiety zmarłej w wyniku przemocy ze względu na płeć na warunkach określonych w ustawie lub w instrumentach międzynarodowych przyjętych przez Hiszpanię, jeśli znajdują się w okolicznościach równoważnych pełnemu sieroctwu, ale nie spełniają wymogów, aby otrzymać rentę sierocą. Świadczenie sieroce może otrzymać dziecko, które w momencie śmierci matki ma mniej niż 25 lat, nie wykonuje pracy zarobkowej jako pracownik lub prowadzący własną działalność, lub pracuje, ale dochód roczny nie osiąga międzybranżowej rocznej płacy minimalnej.

Kwota świadczenia sierociego wynosi 70% podstawy, kiedy dochody rodziny nie przekraczają rocznie 75% międzybranżowej płacy minimalnej obowiązującej w danym momencie.

(Artykuł 233 tekstu zmienionej ustawy o ubezpieczeniach społecznych zatwierdzonej królewskim dekretem legislacyjnym 8/2015 z dnia 30 października; ustawa 3/2019 o poprawie sytuacji osieroconych dzieci ofiar przemocy ze względu na płeć i innych form przemocy wobec kobiet z dnia 1 marca)

- Kobieta, która dobrowolnie zrywa lub zawiesza umowę o pracę z powodu zaznania przemocy ze względu na płeć, ma prawo do zasiłku dla bezrobotnych, o ile spełnia ogólne warunki uzyskania zasiłku.

(Artykuł 21.2 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.; art. 267 tekstu zmienionej ustawy o ubezpieczeniach społecznych zatwierdzonej królewskim dekretem legislacyjnym 8/2015 z dnia 30 października)

- Kobiety prowadzące własną działalność, które z prawnego punktu widzenia zaprzestały działalności, gdy tymczasowo lub na stałe zaprzestają jej prowadzenia z powodu zaznania przemocy ze względu na płeć, mają prawo do ochrony z tytułu zakończenia działalności, o ile spełniają odpowiednie wymogi.

(Artykuł 331 i 332 tekstu zmienionej ustawy o ubezpieczeniach społecznych zatwierdzonej królewskim dekretem legislacyjnym 8/2015 z dnia 30 października)

- Kobiety będące członkami spółdzielni z prawnego punktu widzenia zaprzestały działalności, gdy tymczasowo lub na stałe zaprzestają świadczenia pracy z powodu zaznania przemocy ze względu na płeć, mają prawo do ochrony z tytułu zakończenia działalności, o ile spełniają odpowiednie wymogi.

(Artykuł 334 tekstu zmienionej ustawy o ubezpieczeniach społecznych zatwierdzonej królewskim dekretem legislacyjnym 8/2015 z dnia 30 października)

1.8. Prawa z zakresu zatrudnienia i integracji na rynku pracy

1.8.1. Indywidualny program zatrudnienia

(Artykuł 22 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.; dekret królewski 1917/2008 zatwierdzający program integracji społecznej i na rynku pracy dla kobiet dotkniętych przemocą ze względu na płeć z dnia 21 listopada)

Program przywracania na rynek pracy kobiet będących ofiarami przemocy ze względu na płeć wpisanych na listę poszukujących pracy w publicznych służbach zatrudnienia obejmuje następujące środki:

- Indywidualna ścieżka integracji zawodowej realizowana przez wyspecjalizowany personel.
- Program szkoleń wspierających integrację zawodową i zatrudnienie.
- Zachęty do podjęcia nowej własnej działalności gospodarczej.
- Zachęty dla firm zatrudniających ofiary przemocy ze względu na płeć.
- Zachęty wspierające mobilność geograficzną.
- Zachęty wyrównujące różnice płacowe.
- Umowy z firmami w celu ułatwienia zatrudniania kobiet będących ofiarami przemocy ze względu na płeć i wspierania ich mobilności geograficznej.

1.8.2. Umowa na zastępstwo w sytuacji pracowników będących ofiarami przemocy ze względu na płeć

(Artykuł 21.3 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą z dnia 28 grudnia)

Firmy, które zawierają umowy tymczasowe w celu zastąpienia pracownic, które padły ofiarą przemocy ze względu na płeć i zawiesiły swoją umowę o pracę lub skorzystały z prawa do mobilności lub zmiany zakładu pracy, mają prawo do zniżki kwoty ubezpieczenia społecznego wpłacanej przez pracodawcę.

1.8.3. Zachęty dla firm zatrudniających ofiary przemocy ze względu na płeć

(Ustawa 43/2006 w sprawie zwiększenia rozwoju i zatrudnienia z dnia 29 grudnia; ostateczny przepis pierwszy dekretu królewskiego 1917/2008 z dnia 21 listopada)

Firmy, które zatrudniają kobiety będące ofiarami przemocy ze względu na płeć, mają prawo do zniżek składki na ubezpieczenie społeczne przypadającej na pracodawcę w wysokości odpowiedniej do charakteru umowy (na czas określony lub nieokreślony).

1.9. Prawa urzędniczek państwowych

(Artykuł 24–26 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.; królewski dekret legislacyjny 5/2015 zatwierdzający zmieniony tekst ustawy o statusie urzędniczek państwowych z dnia 30 października)

Urzędniczki w służbie w następujących instytucjach administracji publicznej: Organy lub podmioty, takie jak administracja państwowa, administracja wspólnot autonomicznych oraz miast Ceuta i Melilla, administracja lokalna, agencje i inne podmioty prawa publicznego posiadające osobowość prawną, powiązane lub zależne od administracji publicznej i uniwersytetów publicznych, mają następujące prawa:

- Pozwolenie na nieobecność z powodu zaznania przez urzędniczkę przemocy ze względu na płeć: nieobecność całkowita lub częściowa urzędniczek, które padły ofiarą przemocy ze względu na płeć, będzie uznana za usprawiedliwioną przez czas i na warunkach określonych przez pomoc społeczną lub służbę zdrowia, w zależności od sytuacji.
- Urzędniczki, które padły ofiarą przemocy, aby skorzystać z ochrony lub prawa do kompleksowej pomocy społecznej, mogą skrócić wymiar czasu pracy z proporcjonalnym zmniejszeniem wynagrodzenia lub przeorganizować czas pracy przez dostosowanie godzin, zastosowanie elastycznego czasu pracy lub inne formy organizacji czasu pracy do zastosowania na zasadach określonych przez odpowiedni organ dla poszczególnych przypadków.
- Mobilność z powodu przemocy ze względu na płeć: kobiety będące ofiarami przemocy ze względu na płeć zmuszone do opuszczenia stanowiska pracy w danej miejscowości, aby faktycznie skorzystać z ochrony lub prawa do kompleksowej pomocy socjalnej, mają prawo do przeniesienia na inne stanowisko pracy o podobnym profilu i kategorii zawodowej oraz o podobnych cechach profesjonalnych bez konieczności obowiązkowego zapełnienia wolnego stanowiska. Procedura mobilności jest regulowana w rezolucji Sekretarza Stanu Administracji Publicznej z dnia 25 listopada 2015 roku, w której ustanowiono procedurę mobilności urzędniczek państwowych (administracja generalna, organy, agencje oraz inne jednostki publiczne lub jednostki od nich zależne) będących ofiarami przemocy ze względu na płeć. W rezolucji Sekretarza Stanu Administracji Publicznej opublikowano porozumienie konferencji sektorowej administracji publicznej, w którym zatwierdzono porozumienie na rzecz wspierania mobilności międzysektorowej urzędniczek będących ofiarami przemocy ze względu na płeć.
- Urlop na żądanie z powodu przemocy ze względu na płeć: urzędniczki będące ofiarami przemocy na tle płciowym, aby skorzystać z ochrony lub prawa do kompleksowej pomocy socjalnej, mają prawo do wystąpienia o urlop na żądanie bez konieczności wykazywania odpowiedniego stażu pracy i bez obowiązku zachowania terminu między wnioskiem a udzieleniem urlopu.

Prawa innego typu pracowników są ustanowione w odpowiednich ustawach, np. w odniesieniu do nauczycieli, pracowników służby zdrowia czy wymiaru sprawiedliwości.

1.10. Prawa finansowe

1.10.1. Specjalna pomoc finansowa dla kobiet będących ofiarami przemocy ze względu na płeć ze szczególnymi trudnościami w znalezieniu pracy

(art. 27 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia i dekret królewski 1452/2005 z dnia 2 grudnia Do procedury stosuje się przepisy przyjęte przez autonomiczną wspólnotę lub miasto, do której ofiara zgłasza się o pomoc.

Chodzi o wsparcie finansowe skierowane do kobiet będących ofiarami przemocy ze względu na płeć, które spełniają nas-

tępujące warunki:

- Miesięczny dochód nie przekracza 75% obowiązującej płacy minimalnej, z wyłączeniem części proporcjonalnej dwóch wypłat dodatkowych.
- Kobieta ma szczególne trudności w znalezieniu zatrudnienia z powodu wieku, braku przygotowania ogólnego lub specjalizacji lub okoliczności społecznych, co zostaje potwierdzone raportem odpowiedniego urzędu ds. zatrudnienia.

Ta pomoc finansowa realizowana jest przez jednorazową wypłatę, a jej wysokość obliczana w zależności od liczby rat odpowiedniego świadczenia dla bezrobotnych zależy od tego, czy kobieta ma rodzinę na utrzymaniu oraz od tego, czy kobieta i/lub członek rodziny na jej utrzymaniu mają określony stopień niepełnosprawności.

Ta pomoc jest połączona ze środkami pomocowymi określonymi w ustawie 35/1995 o pomocy i wsparciu ofiar przemocy i naruszenia wolności seksualnej, jak i innymi środkami pomocy finansowej o charakterze autonomicznym lub lokalnym udzielonymi ze względu na sytuację przemocy ze względu na płeć.

Natomiast nie jest łączona z innymi formami pomocy o tym samym celu, ani z udziałem w programie aktywnego świadczenia na cel reintegracji.

Pomoc ta nie jest uznawana za zarobek lub dochód i nie jest liczona jako dochód do celów otrzymania emerytury bezskładkowej.

1.10.2. Aktywne świadczenie na cel integracji

(Królewski dekret 1369/2006 regulujący program aktywnego świadczenia na cel integracji dla bezrobotnych ze specjalnymi potrzebami finansowymi i trudnościami w znalezieniu zatrudnienia z 24 listopada)

Jest to pomoc finansowa przyznawana osobom bezrobotnym objętym programem aktywnego świadczenia na cel integracji, w ramach którego prowadzone są działania nakierowane na zwiększenie szans na zintegrowanie na rynku pracy.

Aby skorzystać z programu aktywnego świadczenia na cel integracji i otrzymać pomoc finansową, kobieta będąca ofiarą przemocy ze względu na płeć musi spełniać następujące warunki:

- Musi uzyskać oficjalne stwierdzenie, że doszło do przemocy ze względu na płeć.
- Musi zarejestrować się jako osoba poszukująca pracy, ale nie jest wymagany nieprzerwany okres 12 miesięcy wpisania na listę poszukujących pracy.
 - Nie może pozostawać w związku z agresorem.
 - Musi mieć mniej niż 65 lat, ale nie musi mieć 45 lub więcej lat.
 - Nie może otrzymywać własnych świadczeń – bez względu na ich charakter – przekraczających miesięcznie 75% obowiązującego minimalnego wynagrodzenia, z wyłączeniem części proporcjonalnej dwóch wypłat dodatkowych.
 - Może być beneficjentką nowego programu aktywnego świadczenia na cel integracji, nawet jeśli korzystała z innego programu w ciągu 365 dni poprzedzających datę wniosku.

Kwota aktywnego świadczenia na cel integracji wynosi 80% miesięcznego publicznego wskaźnika dochodu (IPREM) obowiązującego w danym momencie.

Ponadto obejmuje dodatkową pomoc wypłacaną jednorazowo, jeśli kobieta została zmuszona do zmiany miejsca zamieszkania z powodu przemocy ze względu na płeć w ciągu 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o włączenie do programu lub w trakcie udziału w programie, w kwocie odpowiadającej wartości trzech miesięcy aktywnego świadczenia na cel integracji.

1.10.3. Zaliczki za niewypłacone świadczenia alimentacyjne

(Dekret królewski 1618/2007 w sprawie organizacji i działania funduszu gwarantującego wypłatę alimentów z dnia 7 grudnia)

Gwarantowany fundusz alimentacyjny zabezpiecza wypłatę alimentów przyznanych i niewypłaconych a ustanowionych sądownie lub w wyrokach sądowych w procesach o separację, rozwód, unieważnienie małżeństwa, o prawa rodzicielskie lub alimenty, przez wypłatę kwoty o charakterze zaliczki.

Beneficjentami zaliczek są najczęściej dzieci, które sądownie otrzymały prawo do alimentów, będące częścią rodziny, której zasoby finansowe i dochód w przeliczeniu na rok, nie przekraczają sumy wynikającej z pomnożenia rocznej kwoty publicznego wskaźnika dochodu (IPREM), obowiązującego w momencie składania wniosku o zaliczkę, przez odpowiedni współczynnik według liczby małoletnich dzieci należących do jednostki rodzinnej.

Beneficjenci mają prawo do otrzymania zaliczki kwoty miesięcznej określonej sądownie jako alimenty, z ograniczeniem 100 euro miesięcznie, które można otrzymać przez maksymalny okres 18 miesięcy.

Gdy osoba sprawująca opiekę nad małoletnimi dziećmi (która wnioskuje i otrzymuje zaliczkę) pada ofiarą przemocy ze względu na płeć, wówczas znajduje się w sytuacji nagłej potrzeby uznania zaliczek z Funduszu. W związku z tym postępowanie zostanie rozpatrzone w trybie pilnym, w którym termin na rozstrzygnięcie i zgłoszenie wniosku wynosi dwa miesiące.

1.10.4. Minimalny dochód konieczny do przeżycia

(Dekret królewski z mocą ustawy 20/2020 ustanawiający minimalny dochód konieczny do przeżycia z dnia 29 maja)

Kobiety będące ofiarami przemocy ze względu na płeć mogą być beneficjentkami minimalnego dochodu koniecznego do przeżycia (IMV), którego celem jest zapobieganie ryzyku popadnięcia w biedę i wykluczenie społeczne osób, które żyją samotnie lub w zespole osób, a którym brakuje podstawowych środków finansowych na pokrycie podstawowych potrzeb, o ile spełniają następujące wymogi:

- Nie jest wymagany warunek wieku (generalnie dochód IMV jest skierowany do osób od 23 roku życia); jest przeznaczony dla osób pełnoletnich.
- Nie muszą być w związku małżeńskim lub konkubinacie.
- Nie ma wymogu tworzenia innego zespołu osób. Za zespół osób uznaje się ofiarę przemocy ze względu na płeć, która opuściła swoje miejsce zamieszkania, wraz ze swoimi dziećmi lub nieletnimi przebywającymi pod jej opieką w celu adopcji lub utworzenia rodziny zastępczej i ich rodziną do drugiego stopnia pokrewieństwa, spowinowacenia lub adopcji.
- Nie wymaga się od nich miejsca zamieszkania w Hiszpanii, jeśli wykażą sytuację przemocy ze względu na płeć w jeden ze sposobów określonych w art. 23 ustawy 1/2004 z dnia 28 grudnia.

1.10.5. Pierwszeństwo w dostępie do chronionych ośrodków i publicznych miejsc zamieszkania dla dorosłych

(Artykuł 28 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia; ustawa 1/2013 o środkach wzmacniających ochronę dłużników hipotecznych, restrukturyzacji zadłużenia i najmu społecznego z 14 maja; dekret królewski 106/2018 regulujący państwowy plan mieszkalnictwa na lata 2018-2021 z dnia 9 marca; rozporządzenie TMA/336/2020 wprowadzające, zastępujące i zmieniające zmienione programy pomocowe państwowego planu mieszkalnictwa na lata 2018-2021 z dnia 9 kwietnia zgodnie z przepisami art. 10, 11 i 12 dekretu królewskiego z mocą ustawy 11/2020 wprowadzającego nagłe środki uzupełniające w dziedzinie społecznej i gospodarczej wobec COVID-19) z dnia 31 marca

Kobiety będące ofiarami przemocy ze względu na płeć są grupą chronioną i mają pierwszeństwo w dostępie do zakwaterowania:

- Możliwość skorzystania z zawieszenia eksmisji z lokali mieszkalnych w ramach sądowego lub pozasądowego procesu hipotecznego zajmowania nieruchomości.

- Możliwość przystąpienia do społecznego funduszu mieszkań czynszowych Instytutu pełnoletnich i pomocy społecznej. http://www.imserso.es/imserso_01/fsva/index.htm
- Pierwszeństwo w otrzymaniu wsparcia w ramach państwowego planu mieszkalnictwa (m.in. program wsparcia pożyczek celowych, program wsparcia najmu mieszkań, program wsparcia dla osób w sytuacji eksmisji z miejsca zamieszkania) mają:
 - o Zespoły osób, wśród których znajduje się potwierdzona ofiara przemocy ze względu na płeć;
 - o Zespoły osób, wśród których jedna osoba sprawuje władzę rodzicielską, opiekę lub stały nadzór rodzinny nieletniej sieroty w wyniku przemocy ze względu na płeć.
- Program pomocy ofiarom przemocy ze względu na płeć, aby udzielić im natychmiastowej pomocy mieszkaniowej. Wspólnoty Autonomiczne i miasta Ceuta i Melilla udostępniają osobom uprawnionym mieszkania komunalne lub prywatne udostępnione do użytku komunalnego, odpowiednie do okoliczności (wielkość, media, położenie), do wynajmu, udostępnienia lub na innych prawnie dopuszczonych zasadach tymczasowego użytkowania. Kiedy nie ma do dyspozycji tego typu mieszkań, pomoc może być zastosowana do odpowiedniego mieszkania prywatnego lub innego mieszkania, które może być zajęte przez beneficjentów pomocy na tych samych zasadach.

1.11. Prawo do natychmiastowego przyjęcia do szkoły

(Artykuł 5 i przepis dodatkowy nr 17 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.)

Dzieci ofiar przemocy ze względu na płeć, które zostały zmuszone do zmiany miejsca zamieszkania w wyniku aktów przemocy na tle płciowym, mają prawo do natychmiastowego przyjęcia do szkoły w nowym miejscu zamieszkania.

1.12. Stypendia i zasiłki szkolne

(Dekret królewski 688/2020 ustanawiający progi dochodu i majątku rodzinnego i kwoty stypendiów i zasiłków na lata 2020-2021 i zmieniający częściowo dekret królewski 1721/2007 ustanawiający zasady udzielania indywidualnych stypendiów i zasiłków szkolnych z dnia 21 grudnia)

Osoby ubiegającym się o stypendium, które udowodnią swój status ofiary przemocy ze względu na płeć, od 30 czerwca 2019 roku do 30 czerwca 2021, i / lub ich dzieci poniżej 23 roku życia i wnioskują o te stypendia i zasiłki są traktowane preferencyjnie, o ile spełniają wszystkie pozostałe warunki określone w obowiązujących przepisach. Do tych świadczeń zalicza się kwotę stałą powiązaną z dochodem, kwotę stałą powiązaną z miejscem zamieszkania oraz kwotę zmienną wynikającą z zastosowania wzoru. Nie znajdują tu zastosowania wymogi związane z przekroczeniem nakładu na lata 2019-2020 ani z limitem liczby lat ze statusem stypendysty, ani z wymogiem przekroczenia określonego procenta punktów, przedmiotów modułów lub ich równowartości w godzinach w roku 2020-2021, na który przyznano stypendium.

1.13. Szczególne zasady zameldowania ze względu na bezpieczeństwo

(Rozporządzenie z dnia 2 grudnia 2020 Prezesa krajowego urzędu statystycznego i Generalnej dyrekcji współpracy wspólnotowej i lokalnej zmieniające rozporządzenie z dnia 17 lutego 2020 Prezesa krajowego urzędu statystycznego i Generalnej dyrekcji współpracy wspólnotowej i lokalnej określające instrukcje techniczne dla samorządów w sprawie prowadzenia rejestrów miejskich)

Ofiary przemocy ze względu na płeć, które zamieszkują lub są pod ochroną sieci kompleksowych zasobów pomocy społecznej, takich jak mieszkania opiekuńcze, mieszkania chronione lub inne zasoby tej sieci, oraz gdy zameldowanie pod faktycznym adresem nie jest możliwe ze względów bezpieczeństwa, mogą być zameldowane w miejscu wyznaczonym przez służby socjalne gminy, w której faktycznie zamieszkują (może to być siedziba instytucji pomocy społecznej lub służb socjalnych administracji publicznej mającej siedzibę w gminie lub inny wskazany przez nie adres w obrębie tej gminy), po dokonaniu odpowiedniej oceny technicznej, przy czym muszą być spełnione następujące warunki:

- Pomoc społeczna i instytucja socjalna są zintegrowane w strukturze administracji publicznej lub pod jej kierownictwem i nadzorem.
- Kierownictwo tej służby informuje o miejscu pobytu w gminie osób, które mają się zameldować.
- Pomoc społeczna podaje adres do zameldowania z odniesieniem do rejestru miejskiego i zobowiązuje się do praktyki powiadomienia, kiedy na podany adres przyjdzie powiadomienie od któregoś z organów administracji publicznej.

1.14. Prawo do zmiany nazwiska lub tożsamości

(Ustawa 20/2011 w sprawie urzędu stanu cywilnego z dnia 21 lipca zmieniona ustawą 6/2021 z dnia 28 kwietnia)

W przypadku ofiar przemocy ze względu na płeć lub ich potomków, którzy są lub byli na wspólnym utrzymaniu, kierownik stanu cywilnego może zezwolić na zmianę nazwisk bez konieczności spełnienia ogólnych wymagań (tj. bez konieczności spełnienia przez nie wymogów polegających na tym, że nazwisko w proponowanej formie jest faktycznie używane i było zwyczajowo używane przez osobę zainteresowaną; że nazwisko lub nazwiska, które są łączone lub zmieniane, zgodnie z prawem należą do osoby składającej wniosek; że nazwiska wynikające ze zmiany nie pochodzą z tej samej linii), w trybie określonym w rozporządzeniu.

W tych przypadkach, ze względu na pilność sprawy lub zapewnienie bezpieczeństwa, dopuszczalna jest całkowita zmiana tożsamości bez konieczności spełnienia ogólnych wymagań w trybie określonym w rozporządzeniu.

PRAWA CUDZOZIEMEK, KTÓRE STAŁY SIĘ OFIARAMI PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ **2**

2.1. Sytuacja zamieszkania w Hiszpanii cudzoziemek, które stały się ofiarami przemocy ze względu na płeć

(Artykuł 17.1 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.; ustawa 4/2000 o prawach i wolnościach obcokrajowców w Hiszpanii i ich integracji społecznej z dnia 11 stycznia; rozporządzenie do ustawy 4/2000 zatwierdzone przez dekret królewski 557/2011 z dnia 20 kwietnia; dekret królewski 240/2007 w sprawie przyjazdu, swobodnego przepływu i pobytu w Hiszpanii obywateli krajów członkowskich Unii Europejskiej i innych krajów będących stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym z dnia 16 lutego)

Sytuacja zamieszkania w Hiszpanii cudzoziemek, które stały się ofiarami przemocy ze względu na płeć obejmuje następujące możliwości:

2.1.1. Cudzoziemki, które mają status członka rodziny obywatela kraju członkowskiego UE lub kraju będącego stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

(Artykuł 9.4 dekretu królewskiego 240/2007 w sprawie przyjazdu, swobodnego przepływu i pobytu w Hiszpanii obywateli krajów członkowskich Unii Europejskiej i innych krajów będących stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym z dnia 16 lutego)

Aby zachować prawo pobytu w razie unieważnienia małżeństwa, rozwodu lub anulowania rejestracji związku, kobieta niebędąca obywatelką kraju członkowskiego Unii Europejskiej lub kraju będącego stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym musi zaświadczyć, że w czasie trwania małżeństwa lub rejestracji związku była ofiarą przemocy ze względu na płeć. Zaświadczeniem tymczasowym może być nakaz ochrony lub raport prokuratury, w którym mowa o istnieniu przesłanek przemocy ze względu na płeć, a ostatecznym – wyrok sądowy, w którym potwierdzają się okoliczności danej sprawy.

2.1.2. Cudzoziemki spoza Unii: mogą mieć prawo do któregoś z rodzajów pozwoleń na pobyt i pracę na szczególnych zasadach ze względu na przemoc ze względu na płeć:

- Pozwolenie na pobyt i pracę niezależną cudzoziemek, które dołączyły do małżonka lub partnera:

(Artykuł 19.2 ustawy 4/2000 de 11 o prawach i wolnościach obcokrajowców w Hiszpanii i ich integracji społecznej z dnia 11 stycznia; art. 59.2 rozporządzenia do ustawy 4/2000 zatwierdzonego dekretem królewskim 557/2011 z dnia 20 kwietnia)

- Uzyskanie pozwolenia po wydaniu na rzecz kobiety nakazu ochrony lub – w razie jego braku – raportu prokuratury, w którym stwierdza się przesłanki przemocy ze względu na płeć.
- Okres ważności pozwolenia: 5 lat.
- Tymczasowe pozwolenie na pobyt i pracę z wyjątkowych względów dla cudzoziemek o nieuregulowanej sytuacji prawnej:

(Artykuł 31z ustawy 4/2000 o prawach i wolnościach obcokrajowców w Hiszpanii i ich integracji społecznej z dnia 11 stycznia; art. 131–134 rozporządzenia do ustawy 4/2000 zatwierdzonego dekretem królewskim 557/2011 z dnia 20 kwietnia)

- Wniosek o pozwolenie od momentu, w którym wydano na rzecz kobiety nakaz ochrony lub raport prokuratury wskazujący na istnienie przesłanek przemocy ze względu na płeć.
- Udzielenie pozwolenia, gdy postępowanie karne kończy się wyrokiem skazującym lub orzeczeniem sądowym stwierdzającym, że kobieta była ofiarą przemocy ze względu na płeć, w tym wniesienie sprawy, gdy oskarżony przebywa w nieznanym miejscu oraz gdy nakazano tymczasowe zwolnienie w celu wydalenia oskarżonego.
- Okres ważności pozwolenia: 5 lat. Niemniej w ciągu tych 5 lat kobieta może uzyskać status rezydenta długotermin-

nowego, po złożeniu wniosku o jego przyznanie, a okres, w którym posiadała zezwolenie na pobyt czasowy i pracę, będzie brany pod uwagę.

- Zezwolenie na pobyt ze względu na wyjątkowe okoliczności dla małoletnich lub niepełnosprawnych dzieci, które nie są samodzielne, lub zezwolenie na pobyt i pracę dla jej dzieci powyżej 16 lat, które przebywały w Hiszpanii w momencie złożenia skargi. Wniosek ten jest składany przez cudzoziemkę w momencie składania wniosku o zezwolenie na pobyt czasowy i pracę ze względu na wyjątkowe okoliczności lub w każdym innym momencie postępowania karnego. Przyznanie i okres obowiązywania są takie same, co w przypadku zezwolenia na pobyt czasowy i pracę w wyjątkowych okolicznościach dla cudzoziemców o nieuregulowanej sytuacji prawnej.

- Organ administracyjny właściwy do wydania tego zezwolenia w wyjątkowych okolicznościach wydaje cudzoziemce tymczasowe zezwolenie na pobyt i pracę oraz – w stosownych przypadkach – tymczasowe zezwolenie na pobyt i pracę jej dzieciom niepełnoletnim lub niepełnosprawnym, które obiektywnie nie są samodzielne znajdujące się w Hiszpanii w momencie wniesienia skargi. Te tymczasowe zezwolenia wygasną z chwilą udzielenia lub odmowy udzielenia zezwolenia ze względu na wyjątkowe okoliczności.

- Po przyznaniu tymczasowych zezwoleń na pobyt i pracę cudzoziemki uzyskują następujące prawa:
 - Aktywne świadczenie na cel integracji, które jest przyznawane cudzoziemkom przebywającym legalnie w Hiszpanii, które spełniają inne wymagane warunki.
 - Wsparcie finansowe z art. 27 ustawy 1/2004 przewidziane dla cudzoziemek będących ofiarami przemocy ze względu na płeć, które posiadają pozwolenie na pobyt i pracę w Hiszpanii, i które spełniają inne określone wymagania.

2.1.3. Pozwolenie na tymczasowy pobyt i pracę najemną dla cudzoziemki będzie odnowione w momencie wygaśnięcia w razie wygaśnięcia umowy o pracę lub zawieszenia stosunku pracy w wyniku przemocy ze względu na płeć.

(Artykuł 38.6 ustawy 4/2000 o prawach i wolności obcokrajowców w Hiszpanii i ich integracji społecznej z 11 stycznia)

2.2. Ochrona cudzoziemek o nieuregulowanej sytuacji prawnej będących ofiarami przemocy ze względu na płeć

(Artykuł 31z ustawy 4/2000 o prawach i wolnościach obcokrajowców w Hiszpanii i ich integracji społecznej z dnia 11 stycznia; art. 131–134 rozporządzenia do ustawy 4/2000 zatwierdzonego dekretem królewskim 557/2011 z dnia 20 kwietnia)

- Jeśli w momencie zgłoszeniu sytuacji przemocy ze względu na płeć ujawnia się nieudokumentowany status cudzoziemki:
 - Nie wszczyna się administracyjnej procedury sankcji za nielegalny pobyt w Hiszpanii (poważne wykroczenie).
 - Jeżeli powyższa administracyjna procedura sankcji została wszczęta przed złożeniem skargi na przemoc ze względu na płeć, postępowanie, a także wykonanie ewentualnego nakazu deportacji lub repatriacji, zostaje zawieszona.
- Jeśli postępowanie karne jest zakończone:
 - Orzeczeniem uznającym oskarżonego za winnego postawionych zarzutów lub postanowieniem sądu potwierdzającym, że kobieta była ofiarą przemocy ze względu na płeć, w tym zawieszeniem postępowania ze względu na nieznanie miejsca pobytu oskarżonego lub czasowym zawieszeniem postępowania ze względu na deportację oskarżonego cudzoziemce udziela się pozwolenie na pobyt tymczasowy i pracę na podstawie wyjątkowych okoliczności oraz, w stosownych przypadkach, zezwoleń, o które wnioskowano dla jej małoletnich dzieci lub dzieci niepełnosprawnych, które obiektywnie nie są samodzielne.

◦ Orzeczeniem nieuznającym oskarżonego za winnego postawionych zarzutów lub postanowieniem niepotwierdzającym przemocy ze względu na płeć, odmawia się pozwolenia na pobyt tymczasowy i pracę na podstawie wyjątkowych okoliczności oraz, w stosownych przypadkach, zezwoleń, o które wnioskowano dla jej małoletnich dzieci lub dzieci niepełnosprawnych, które obiektywnie nie są samodzielne. Ponadto przestaną obowiązywać tymczasowe zezwolenia na pobyt i pracę udzielone cudzoziemce oraz, w stosownych przypadkach, tymczasowe zezwolenia udzielone jej małoletnim dzieciom lub dzieciom niepełnosprawnym, które obiektywnie nie są samodzielne. Rozpoczyna się lub wznowia się administracyjna procedura nakładania sankcji za nielegalny pobyt w Hiszpanii.

2.3. Prawo do ochrony międzynarodowej

(Ustawa 12/2009 regulująca prawo azylu i ochrony uzupełniającej z dnia 30 października)

- **Prawo azylu:** Status uchodźcy przyznawany jest kobietom, które z powodu uzasadnionych obaw przed prześladowaniem ze względu na płeć, znajdują się poza krajem pochodzenia i z powodu tych obaw nie mogą lub nie chcą ubiegać się o ochronę tego kraju, lub do kobiet, które nie mają żadnego obywatelstwa i znajdują się poza krajem zwykłego pobytu, z tych samych powodów, nie mogą lub z powodu tych obaw nie chcą do niego wrócić.

W tym sensie motywem prześladowania może być przemoc na tle płciowym popełniona przez partnera lub byłego partnera lub inne formy przemocy wobec kobiet, takie jak okaleczanie narządów płciowych, przymusowe małżeństwo, napaść seksualna lub handel kobietami i dziewczętami w celu wykorzystywania seksualnego, pod warunkiem, że we wszystkich przypadkach występują również inne przesłanki do uznania prawa do azylu.

- Aby prawo do azylu zostało uznane, uzasadnione obawy kobiet przed prześladowaniem muszą być oparte na poważnych aktach prześladowania w postaci aktów przemocy fizycznej lub psychicznej, w tym aktów przemocy seksualnej.
- Aby ocenić przyczyny prześladowania, okoliczności panujące w kraju pochodzenia należy oceniać w odniesieniu do sytuacji określonej grupy społecznej, w tym przypadku kobiet.
- Ochrona uzupełniająca: Ochrony uzupełniającej udziela się cudzoziemkom i kobietom bez jakiegokolwiek obywatelstwa, które – nie spełniając wymogów wymaganych do uzyskania azylu – są narażone na realne ryzyko doznania poważnej krzywdy w przypadku powrotu do kraju pochodzenia lub poprzedniego pobytu w przypadku bezpieczeństwa. Poważne zagrożenie uzasadniające ochronę uzupełniająca obejmuje:
 - Karę śmierci
 - Tortury lub nieludzkie lub poniżające traktowanie
 - Poważne zagrożenie życia lub integralności fizycznej osób cywilnych w sytuacji konfliktu.

PRAWA OBYWATELEK HISZPANII, KTÓRE STAŁY SIĘ OFIARAMI PRZEMOCY ZAGRANICĄ **3**

Obywatelki Hiszpanii, które mieszkają za granicą, mogą znaleźć się w sytuacji szczególnej bezbronności, gdy doświadczają przemocy ze względu na płeć z powodu barier kulturowych i językowych, braku wsparcia społecznego lub braku wiedzy na temat środków dostępnych w danym kraju. Obowiązek władz publicznych w zakresie informowania, pomocy i ochrony kobiet będących ofiarami przemocy ze względu na płeć obejmuje również ogólny obowiązek ochrony obywateli Hiszpanii zagranicą.

Protokół podpisany dnia 8 października 2015 r. przez ministrów spraw zagranicznych UE i współpracę ds. pracy, migracji i zabezpieczenia społecznego oraz prezydencję ds. stosunków z Parlamentem i równości w celu ustanowienia wspólnych ram współpracy w celu organizacji pełnienia funkcji związanych z przemocą ze względu na płeć, przewidywanie i reagowanie na sytuacje przemocy ze względu na płeć poprzez informowanie o zasobach dostępnych w kraju zamieszkania, zapewnienie ochrony i repatriacji kobiet będących ofiarami przemocy ze względu na płeć oraz, w stosownych przypadkach i odpowiednio do sytuacji, ich dzieci, w obecnych ramach prawnych.

Hiszpańskie ambasady i konsulaty oraz urzędy pracy i zabezpieczenia społecznego dostarczają hiszpańskim kobie-

tom informacje umożliwiające skontaktowanie się ze specjalistycznym wsparciem dla ofiar przemocy na tle płciowym dostępnym w kraju zamieszkania oraz poradami dotyczącymi możliwości medycznych, edukacyjnych i prawnych, które lokalne władze udostępniają im w sytuacjach przemocy ze względu na płeć.

Ze swojej strony, w przypadku repatriacji kobiet, delegatura rządu ds. zwalczania przemocy ze względu na płeć będzie współpracować ze wspólnotami autonomicznymi, aby zagwarantować ich prawa wynikające z prawa hiszpańskiego i ułatwić ich ponowne włączenie społeczne.

Ochrona interesów nieletnich z obywatelstwem hiszpańskim znajdujących się zagranicą należy do ambasad i konsulatów Hiszpanii, a w przypadku powrotu do Hiszpanii – do ministerstwa spraw zagranicznych, UE i współpracy za pośrednictwem dyrekcji generalnej do spraw konsularnych i hiszpańskich zagranicą i ministerstwa ds. praw społecznych i agendy 2030 przez dyrekcję generalną praw dzieci i młodzieży, będą koordynować ich działania zgodnie z ustawą 8/2021 o kompleksowej ochronie dzieci i młodzieży przed przemocą z 4 czerwca.

PRAWA OFIAR PRZESTĘPSTW NALEŻNE TAKŻE OFIAROM PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ

4

Poza szczególnymi uprawnieniami przyznanymi w ustawie 1/2004 ofiarom przemocy ze względu na płeć należą się także prawa przyznane ustawowo ofiarom przestępstw. Należy tu wymienić:

4.1. Prawa wynikające ze statusu ofiary przestępstwa

(Ustawa 4/2015 o statusie ofiary przestępstwa z 27 kwietnia)

Ofiary przemocy ze względu na płeć mogą skorzystać z ogólnego katalogu praw procesowych i pozaprosesowych zebranych w Statucie ofiary przestępstwa. Współmałżonek bezpośredniej ofiary przestępstwa lub osoba, która była z nią związana podobną więzią uczuciową, nie będzie uznany za pośrednią ofiarę przestępstwa, kiedy chodzi o sprawcę czynów.

Wśród tych praw można wymienić:

- Prawo do informacji od pierwszego kontaktu z właściwymi organami, w tym moment poprzedzający złożenie skargi.
- Prawo do uzyskania w momencie składania skargi odpowiednio poświadczonej kopii skargi i ewentualnie jej tłumaczenia.
- Zawiadomienie o niektórych orzeczeniach bez konieczności wnioskowania, w celu poinformowania ich o stanie karnym oskarżonego lub skazanego: orzeczenia o pozbawieniu wolności lub zwolnieniem oskarżonego lub jego możliwą ucieczką; decyzje, które przyznają przyjęcie osobistych środków ostrożności lub modyfikują te wcześniej podjęte, gdy ich celem było zapewnienie bezpieczeństwa ofiary.
- Prawo do bezpłatnego i poufnego dostępu do usług wsparcia oferowanych przez administrację publiczną oraz świadczonych przez biura pomocy ofiarom. Organy te pełnią m.in. następujące funkcje:
 - Wsparcie emocjonalne oraz pomoc terapeutyczna dla pokrzywdzonych, które tego wymagają, gwarantujące odpowiednie leczenie psychologiczne w celu przezwyciężenia traumatycznych skutków przestępstwa.
 - Ocena i wytyczne w odniesieniu do potrzeb ofiary oraz sposób zapobiegania i unikania konsekwencji pierwotnej, powtarzającej się i wtórnej wiktymizacji, zastraszania i odwetu.
 - Przygotowanie planu pomocy psychologicznej dla ofiar szczególnie wrażliwych oraz w przypadkach, gdy ma zastosowanie zastosowanie nakazu ochrony.
 - Informacje o dostępnych specjalistycznych ośrodkach oferujących wsparcie ofierze, z uwzględnieniem jej sytuacji osobistej i charakteru przestępstwa, którego ofiarą padła.
 - Towarzyszenie ofierze podczas całego procesu.
 - Powiadomienia o decyzjach, o których mowa w artykule 7.1 statutu ofiary przestępstwa (wyrok, postanowienia zastosowaniu środków nadzoru itp.) oraz udzielanie wszelkich informacji i pomocy, które mogą być wymagane w sprawie.
- Prawo do wszczęcia postępowania karnego i powództwa cywilnego zgodnie z ustawą o postępowaniu karnym.
- Mogą brać udział w orzekaniu, wnosząc apelacje od niektórych orzeczeń sądowych, mimo że nie były stroną oskarżenia:
 - Decyzja, którą sędzia nadzoru więziennego dopuszcza możliwość zakwalifikowania sprawcy w mniej surowym reżimie przed odbyciem połowy kary.
 - Decyzja, którą sędzia nadzoru więziennego zgadza się, aby wszelkie przywileje dla skazanych, takie jak zwolnienie dzienne, modyfikacja reżimu czy obliczanie czasu odbycia warunkowego zwolnienia, są dostosowane do limitu odbytej kary, a nie do całkowitej nałożonej kary.
 - Decyzja o udzieleniu skazanemu warunkowego zawieszenia wykonania kary.

4.2. Prawo do złożenia skargi

(Artykuły 259 i nast. Kodeksu postępowania karnego)

Kobiety mają prawo do zgłaszania sytuacji, w których padły ofiarą przemocy ze względu na płeć.

W zgłoszeniu powiadamia się odpowiednie organy o popełnieniu czynu, który może stanowić przestępstwo.

Po przedstawieniu zgłoszenia organ sądowy ocenia, czy doszło do przestępstwa, i ewentualnie wszczyna postępowanie karne.

4.3. Prawo do ubiegania się o wydanie nakazu ochrony

(Artykuł 62 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia; art. 544 Kodeksu postępowania karnego)

Sądowy nakaz ochrony to orzeczenie sądu wydane przez właściwy sąd w przypadkach, gdy na podstawie uzasadnionych dowodów popełnienia przestępstwa uzna, żeistnieje obiektywna sytuacja zagrożenia dla ofiary, która wymaga podjęcia środków ochronnych w toku postępowania karnego.

Sądowy nakaz ochrony jest pojedynczym dokumentem ustanawiającym środki zapobiegawcze o charakterze karnym lub cywilnym na rzecz kobiety będącej ofiarą przemocy ze względu na płeć oraz, w stosownych przypadkach, jej dzieci. Jednocześnie uruchamia mechanizmy ochrony socjalnej na rzecz ofiary ustanowione przez różne administracje publiczne. Sądowy nakaz ochrony potwierdza sytuację przemocy ze względu na płeć, który powoduje uznanie praw ustanowionych w ustawie organicznej 1/2004.

Zapobiegawcze środki karne mogą obejmować:

- Eksmisję agresora ze wspólnego mieszkania.
- Zakaz przebywania we wskazanej miejscowości.
- Zakaz zbliżania się agresora do ofiary i/lub do jej bliskich lub innych osób na odległość mniejszą niż wyznaczona.
- Zakaz komunikowania się agresora z ofiarą i/lub jej bliskimi lub innymi osobami przez jakiegokolwiek środki (listy, telefon itp.)
- Zakaz zbliżania się agresora do określonych miejsc, np. miejsce pracy ofiary, szkoły dzieci itp.
- Usunięcie danych dotyczących miejsca przebywania ofiary.
- Ochrona sądowa ofiary w urzędach sądowych.
- Zajęcie broni i zakaz jej posiadania.

Środki, które mogą być przyjęte na mocy prawa cywilnego, to:

- Przyznanie prawa do użytkowania i korzystania z domu rodzinnego.
- Przyznanie opieki nad małoletnimi dziećmi.
- Ustanowienie prawa do odwiedzin, komunikacji i kontaktu z małoletnimi.
- Ustanowienie alimentów na dziecko.
- Wszelkie inne niezbędne środki w celu ochrony nieletnich przed niebezpieczeństwami lub uchronienia ich przed krzywdą.

Wniosek może złożyć sama ofiara, najbliżsi członkowie rodziny, jej prawnik lub prokurator. Bez uszczerbku dla obowiązku złożenia skargi, służby społeczne, które znają sytuację, będą zobowiązane do poinformowania organu sądowego lub prokuratury, aby można było wszcząć procedurę wydania nakazu ochrony. W przypadku nieletnich sędzia orzeka w każdym przypadku, w tym z urzędu, o zasadności podjęcia środków cywilnych.

Zaleca się złożenie wniosku o nakaz ochrony już w momencie wniesienia skargi, choć można to zrobić również później.

Jeżeli skarga nie została złożona, faktyczny wniosek o nakaz ochrony jest uważany za tożsamy ze skargą w odniesieniu do zdarzeń i sytuacji przemocy opisanych w nakazie ochrony.

Sąd musi wydać nakaz ochrony w ciągu 72 godzin od złożenia wniosku i po stawieniu się ofiary i agresora w sądzie. Prawo stanowi, że takie stawienie musi być wykonane osobno, aby uniknąć konfrontacji między ofiarą a napastnikiem

4.4. Prawo do ubiegania się o wydanie europejskiego nakazu ochrony

(Legea 23/2014, din 20 noiembrie, privind recunoaşterea reciprocă a hotărârilor judecătoreşti în materie penală în Uniunea Europeană)

Ofiara przemocy ze względu na płeć, która udaje się do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w celu zamieszkania lub pobytu tam i korzysta ze środka ochronnego podjętego zapobiegawczo lub w drodze cofnięcia nakazu ochrony, środka zapobiegawczego lub orzeczenia, może zawnieść o europejski nakaz ochrony do właściwego organu sądowego.

Europejski nakaz ochrony wydany przez sąd ma formę zaświadczenia przekazywanego odpowiedniemu organowi sądowemu państwa członkowskiego, w którym ma być stosowany.

4.5. Prawo do bycia stroną w postępowaniu karnym: możliwości działań prawnych

(Artykuły 109 i nast. Kodeksu postępowania karnego)

W momencie składania oświadczenia przez pokrzywdzoną sekretarz sądu informuje o prawie do bycia stroną w postępowaniu karnym oraz o ewentualnym zrzeczeniu się zwrotu mienia, naprawienia szkody i zadośćuczynienia za szkody wynikającej z czynu karalnego.

Wykonywanie tego prawa, które obejmuje aktywną interwencję ofiary przemocy ze względu na płeć w procedurze sądowej wszczętej po złożeniu skargi, oraz prowadzenie postępowania karnego i, w stosownych przypadkach, postępowania cywilnego, wiąże się z obecnością ofiary w procedurze karnej w charakterze oskarżyciela prywatnego. W związku z tym musi ona wyznaczyć adwokata do obrony swoich interesów oraz radcę prawnego do reprezentowania jej przed sądem.

Ponadto ofiary, które nie zrzekły się swoich praw, będą mogły wnieść powództwo karne w dowolnym momencie przed zakwalifikowaniem przestępstwa.

Wyznaczenie tych specjalistów może nastąpić z wolnego wyboru ofiary lub z listy dyżurujących prawników wyspecjalizowanych w sprawach przemocy ze względu na płeć (bezpłatna pomoc prawna).

Obecność, a więc status „strony” w postępowaniu karnym oznacza, że ofiara, za pośrednictwem swojego obrońcy, może proponować czynności śledcze, interweniować w ich wykonanie oraz zapoznawać się ze wszystkimi decyzjami podjętymi w toku postępowania przygotowawczego, a w przypadku braku porozumienia, może się odwołać.

Ponadto, jako oskarżyciel prywatny, pokrzywdzona może zażądać kary dla napastnika oraz odszkodowania za doznane obrażenia, szkody i krzywdy

Prokuratura jest odpowiedzialna za obronę interesów ofiar i osób pokrzywdzonych w postępowaniu karnym. Jeśli jest pewne, że popełniono przestępstwo, wnosi oskarżenie przeciwko osobie, którą uważa za odpowiedzialną, nawet jeśli ofiara stawiała się lub nie stawiała się na procesie karnym. Jeśli nie ma takiej pewności, nie wnosi oskarżenia lub może zwrócić się o

zawieszenie postępowania, na przykład jeśli uzna, że nie ma wystarczających dowodów.

4.6. Prawo do zwrotu rzeczy, naprawienia szkody i zadośćuczynienia za wyrządzoną krzywdę

(Artykuły 100 i nast. Kodeksu postępowania karnego)

Popelnienie przestępstwa zobowiązuje do naprawienia szkody. Ta odpowiedzialność cywilna obejmuje zwrot rzeczy, naprawienie szkody i zadośćuczynienia za szkody materialne i moralne.

W przypadku, gdy ofiara wystąpiła z powództwem cywilnym (o pociągnięcie do odpowiedzialności cywilnej) w postępowaniu karnym, orzeczenie, które zostanie wydane, jeżeli będzie to wyrok skazujący, oprócz ewentualnej kary nałożonej na winnego, ustanowi odpowiedzialność cywilną za szkody fizyczne, psychiczne lub moralne wyrządzone ofierze przez przestępstwo.

Ofiara może jednak zastrzec sobie prawo do wniesienia powództwa cywilnego w innym postępowaniu przed sądami cywilnymi, tak aby powództwo cywilne nie zostało wytoczone w postępowaniu karnym. Może również zrzec się wszelkich roszczeń w tym zakresie.

4.7. Prawo do otrzymania informacji o czynnościach sądowych

Nawet jeśli ofiara nie korzysta ze swojego prawa do interweniowania w postępowaniu karnym, musi zostać poinformowana o swojej roli w tym postępowaniu, o zakresie i przebiegu postępowania.

Organy ścigania i siły bezpieczeństwa, sąd i biura pomocy ofiarom są zobowiązane do poinformowania ofiary o jej prawach.

Treść tej informacji musi zawierać:

- Prawo do bycia stroną w postępowaniu karnym oraz do zrzeczenia się lub nieżądania zwrotu rzeczy, naprawienia szkody i zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną czynem przestępczym.
- Możliwość i tryb ubiegania się o pomoc, która zgodnie z obowiązującymi przepisami może zostać przyznana ofierze.
- Informacje o stanie postępowań sądowych; prawo do zapoznania się oraz do otrzymania odpisów i pism procesowych (art. 234 ustawy o sądownictwie).
- Musi być poinformowana o wszelkich orzeczeniach sądowych, które mogą mieć wpływ na jej bezpieczeństwo (nakaz ochrony, przyjęcie lub zmiana innych środków zapobiegawczych, nakazy sądowe wyrażające zgodę na karę pozbawienia wolności lub tymczasowe aresztowanie oskarżonego oraz orzeczenie kary pozbawienia wolności dla agresora art. 109, 506.3, 544a i b ustawy o postępowaniu karnym).
- Musi zostać poinformowana o miejscu i dacie przeprowadzenia procedury ustnej (art. 785.3, 962 i 966 Kodeksu postępowania karnego).
- Orzeczenie musi zostać jej przekazane, zarówno jeśli jest to orzeczenie wydane w pierwszej instancji, jak i – w stosownych przypadkach – orzeczenie sądu apelacyjnego. (Artykuł 270 ustawy o sądownictwie; art. 789.4, 792.2, 973.2 i 976.3 Kodeksu postępowania karnego).
- Musi być także powiadomiona o umorzeniu sprawy.

4.8. Prawo do ochrony godności i prywatności ofiary w ramach postępowania związanego z przemocą ze względu na płeć

(Artykuł 63 ustawy 1/2004 w sprawie kompleksowych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć z dnia 28 grudnia 2004 r.; art. 232.2 ustawy o sądownictwie; art. 19 i nast. ustawy 4/2015 Statutu ofiary przestępstwa z 27 kwietnia; art. 15.5 ustawy 35/1995 o pomocy i wsparciu ofiar przemocy i naruszenia wolności seksualnej; art. 2.a) i 3.1 ustawy 19/1994 o ochronie świadków i biegłych w sprawach karnych)

Ustawa 1/2004 przewiduje szczególne środki ochrony godności i prywatności ofiary.

Z jednej strony ustala poufny charakter danych osobowych ofiary, jej dzieci oraz osób pozostających pod jej opieką.

Poufny charakter jej nowego adresu, miejsca pracy czy szkoły jej dzieci nie tylko chroni prywatność ofiary, ale jest również ważnym instrumentem zapewnienia bezpieczeństwa, ponieważ uniemożliwia ujawnienie informacji oskarżonemu.

W tym celu we wniosku o nakaz ochrony wskazuje się, że ofiara może podać adres lub numer telefonu osoby trzeciej, do której organy ścigania lub organy sądowe mogą wysłać wiadomości i zawiadomienia.

Z drugiej strony ustawa o statucie ofiary przestępstwa uznaje prawo ofiar do ochrony ich prywatności w postępowaniu karnym, zobowiązując w tym kontekście sędziów, prokuratorów i urzędników służby cywilnej zaangażowanych w śledztwo oraz inne osoby zaangażowane lub uczestniczące w jakikolwiek sposób w procesie, do przyjęcia środków niezbędnych do ochrony prywatności ofiar i ich rodzin, zgodnie z ustawą. Należy podjąć środki w szczególności w celu ochrony nieletnich lub ofiar niepełnosprawnych, które wymagają szczególnej ochrony, aby zapobiec ujawnieniu jakichkolwiek informacji, które mogą umożliwić ich identyfikację.

W tym sensie, zgodnie z Kodeksem postępowania karnego, sędzia może zdecydować z urzędu lub na wniosek prokuratury lub ofiary, o podjęciu któregośkolwiek z następujących środków, które mogą być konieczne w celu ochrony prywatności ofiary lub szacunku należnego jej lub jej rodzinie:

- Zakaz udostępniania lub rozpowszechniania informacji o tożsamości ofiary, szczegółów, które mogą umożliwić jej bezpośrednią lub pośrednią identyfikację oraz okoliczności osobistych, które zostały wzięte pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o potrzebie ochrony.
- Zabronić pozyskiwania, rozpowszechniania lub udostępniania obrazów ofiary lub członków jej rodziny.

Ponadto sąd może postanowić z własnej inicjatywy lub na wniosek pokrzywdzonej lub prokuratury o nieujawnianiu postępowań sądowych i prowadzeniu rozprawy za zamkniętymi drzwiami

4.9. Pomoc dla ofiar przestępstw zakwalifikowanych jako przemoc ze względu na płeć

(Ustawa 35/1995 o pomocy i wsparciu ofiar przemocy i naruszenia wolności seksualnej z 11 grudnia; rozporządzenie o pomocy dla ofiar przemocy i naruszenia wolności seksualnej zatwierdzone dekretem królewskim 738/1997 z 23 maja)

Ta pomoc publiczna jest przyznawana bezpośrednim lub pośrednim ofiarom umyślnych przestępstw popełnionych w Hiszpanii z użyciem przemocy i skutkujących śmiercią, poważnymi obrażeniami ciała lub poważnym uszczerbkiem na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także ofiarom przestępstw przeciwko wolności seksualnej, nawet jeśli zostały one popełnione bez użycia przemocy.

Kobiety będące ofiarami przemocy ze względu na płeć mogą być uprawnione do tej pomocy jako ofiary przestępstwa o następujących cechach:

- Pomoc ta jest ogólnie dostępna dla osób, które w momencie popełnienia przestępstwa mają obywatelstwo hiszpańskie lub państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub innych osób, które mają zwykłe miejsce zamieszkania w Hiszpanii lub są obywatelami innego państwa, które przyznaje Hiszpanom podobne środki na swoim terytorium.

Gdy ofiara przestępstwa jest uważana za ofiarę przemocy ze względu na płeć, a dotyczy to przestępstw wynikających z aktu przemocy popełnionego wobec kobiet, z pomocy mogą skorzystać kobiety z obywatelstwem każdego innego kraju przebywające w Hiszpanii niezależnie od ich statusu administracyjnego.

- Okres wnioskowania o tę pomoc wynosi trzy lata i rozpoczyna się w dniu daty popełnienia czynu niedozwolonego. Okres ten zostaje jednak przerwany w momencie wszczęcia postępowania karnego i jest wznawiany w dniu wydania ostatecznego wyroku bez możliwości odwołania.

- Kwota pomocy w żadnym wypadku nie może przekroczyć rekompensaty określonej w wyroku i jest obliczana przy zastosowaniu kryteriów związanych z rodzajem pomocy. W przypadku ofiar przemocy ze względu na płeć obliczona w ten sposób pomoc zostanie zwiększona o 25%. W razie śmierci pomoc zostaje zwiększona o 25% w przypadku beneficjentów będących małoletnimi lub niepełnosprawnymi osobami dorosłymi.

- Ponadto pomoc tymczasową można przyznać przed wydaniem prawomocnego wyroku kończącego postępowanie karne, pod warunkiem potwierdzenia niepewnej sytuacji ekonomicznej ofiary lub beneficjentów. Gdy ofiara przestępstwa jest uznana za ofiarę przemocy ze względu na płeć, można przyznać pomoc tymczasową, niezależnie od sytuacji finansowej ofiary lub jej beneficjentów.

TELEFONY INFORMACYJNE

Krajowy	016 Osoby z niepełnosprawnością słuchu 900 116 016
Andaluzja	900 200 999
Aragonia	900 504 405
Wyspy Kanaryjskie	112
Kantabria	942 214 141
Kastylia i La Mancha	900 100 114
Kastylia i Leon	012
Katalonia	900 900 120
Estremadura	
Galicja	900 400 273
Baleary	971 178 989
Rioja	900 711 010
Madryt	012
Nawarra	
Kraj Basków	900 840 111
Księstwo Asturii	985 962 010
Region Murcji	112
Walencka Wspólnota Autonomiczna	900 580 888
Ceuta	900 700 099
Melilla	

Więcej informacji: w organach ds. równości wspólnot autonomicznych, w lokalnych i autonomicznych ośrodkach wsparcia kobiet, w centrach pomocy ofiarom, ośrodkach pomocy prawnej przy radach adwokackich i w różnych organizacjach dla kobiet i cudzoziemców.

Strona internetowa Delegatury rządowej ds. zwalczania przemocy ze względu na płeć:

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/instituciones/home.htm>